

מסורת הש"ס

הנשרפין פרק תשיעי סנהדרין

ע"ה

עין משפט נר מצוה

בה א מיי פ"ד מהל' רוצח
הלכה ו סנה לאוין
קסג:
בו ב מיי שם פ"ב הלכה
ח:
בו ג ד מיי שם הלכה ז:
בה ה ר מיי שם ה"ט:
בב ד מיי פ"א מהלכות
אסורי ביאה ה"י:
ל טו ח"ע סי' כ:
ל ח ט מיי פ"ב מהל'
עדות הלכה ז:
לא י כ מיי פ"י מהל' מקי
ממון הלכה ז:
לב ל מיי שם הלכה ח:
לג מ מיי פ"ד מהל' רוצח
הלכה ג ה:

בגוסם בידי אדם. תימה אותו שעשאו גוסם אמאי פטור הא רוב גוססין למיתה^(א) ואמרין צריש בן סורר (לעיל דף סט:) דהולכין דגדיי נפשות אחר הרוב והמכה חזירו ואמדרו למיתה ומת מי לא מייחזי והא נמי אמוד למיתה הוא וי"ל דמיון שהקילה עליו תורה שחושבין אותו כדאמרין

בסמון ואע"פ שאמדרו למיתה אין הורגין כל זמן שהוא חי וזימני נמי לאומדין למיתה ומי אף על גב דרובא מיימי הלכך כיון שגב אחר והרגו פטור ומדע דהא אשכחן גוסם בידי שמים נדחשב כמי לחייב את ההורגו אע"ג דרוב גוססין למיתה הלכך אין לתמוה בגוסס בידי אדם אם נחשבו כמי לפטור מי שעשאו גוסם:

מר מדמי ליה לטריפה וכו'. אף על גב דקראי קא דרשי אינטיקין ליה להני טעמי:

ההורג את הטריפה פטור. אפי' למ"ד טריפה חיה דסופו

שימות בחצלה זו ומדע דהא רבא אית ליה טריפה חיה צפרק קמא דתמורה (דף יא: וסס) ומיניו נראה דהתם גרסינן דבה צר פלוגתיה של רב חסדא ועוד דסנדרתיה הפוכה צפרק קמא דצבורות (דף ג. וסס):

בפני בית דין חייב. כגון דלראוה ציוס שדנין על ראייתו דלי

לראוה צלילה צעי עדות כדמוכח בהסובל (צ"ק ד: וסס) וכיון דצעי עדות צעין עדות שאתה יכול להזימה: **שור** טריפה שהרג חייב.

אע"ג דצטליה פרק ד' וכו' (שם דף מד:) פטרינן לרבי שמעון שור שנמכוין להרוג את זה והרג את זה מטעם דכמיתת צעלים כך מיתת השור לא דמי דהתם הטעם שור לשניהם אכל האל צאלס שייך לפטור מטעם עדות שאי אתה יכול להזימה וצזור לא שייך דלס הוזמו עדים משלמים דמי שור טריפה לצעלים: מנגד

ב"ד חייב שלא בפני ב"ד פטור בפני ב"ד חייב דכתיב² ובערת הרע מקרבך שלא בפני ב"ד פטור דהויא לה עדות שאי אתה יכול להזימה הא תו למה לי היינו תך הרובע את הטריפה איצטריכא ליה מהו דתימא ליהוי כמאן דמשמש מת וליפטור קמ"ל דמשום הנאה הוא והא אית ליה הנאה ואמר רבא **עדים** שהעידו בטריפה והוזמו אין נהרגין עדי טריפה שהוזמו נהרגין רב אשי אמר **אפילו** עדי טריפה שהוזמו אין נהרגין לפי שאינן בזומיין וזומיין ואמר רבא שור טריפה שהרג חייב וישור של אדם טריפה שהרג פטור מאי טעמא אמר קרא **השור** יסקל וגם בעליו יומת כל היכא דקרינא ביה וגם בעליו יומת קרינא ביה השור יסקל וכל היכא דלא קרינא ביה וגם בעליו יומת לא קרינא ביה השור יסקל רב אשי אמר **אפילו** שור טריפה נמי שהרג פטור מאי טעמא כיון דאילו בעלים הוו פטורי שור נמי פטור: שיסה בו את הכלב וכו':⁽⁷⁾ אמר רב אחא בר יעקב כשתמצא לומר לדברי ר' יהודה אדם נחש בין שיניו הוא עומד לפיכך **מכיש** בסייף ונחש פטור לדברי חכמים **לארס** נחש מעצמו הוא מקיא לפיכך נחש בסקילה **והמכיש** פטור: **מתני'** ⁽⁸⁾ המכה את חבריו בין באבן בין באגרוף ואמדרו למיתה והיקל ממה שהיה ולאחר מכאן הכביד ומת חייב ר' נחמיה אומר פטור שרגלים לדבר: **גמ'** ⁽⁹⁾ תנו רבנן את זו דרש רבי נחמיה ⁽⁴⁾ אם יקום והתהלך בחוץ על

אי לאו כחו חיזיל לתחת אלא כח כחוש הוא. אינו כחו חזק אלא קלם כחו יש כחו והאי דלא אזלה לעיל משום שכלה כח חזק הוריקה והאבן חוזרת לארץ אבל עדיין הולכת היא ממקלת כחו: ה"ג ר' יהודה **בן** צפירא אומר בזה אחר זה **האחרון חייב וכו'**: **עד** דאיכא כל

נפש. וכיון דמתחילה סייעו הראשונים בהריגתו ליכא כולה נפש במכת האחרון: **כל** דהוא נפש. אפי' מקלטה ומיניה היכא דהכהו צבת אחת לא קטלינן לכלהו דאיש כי יכה אחר רחמנא ולא שנים שניהם: הכל מודים בהורג את אדם טריפה.

כגון נקב הושט או קרום המוח: **שואר** פטור. מדלא אפליגו בזה שמע מינה כיון דמייכריס חתיכת סימנין חיותו גזרלא קטילא חשיב ליה: **בגוסם** צדי שמים. וכל אחר והרגו הכל מודים שחייב דלא איתעביד ביה מעשה צרישא והרי הוא כמי: **בגוסם** צדי אדם. כגון זה שקרוב למות מחמת המכות אלא לא עשאוהו הראשונים טריפה: **מחשבי** סמנין.

סימן חיותא: **כל** נפש להניח וכו'. דמשמע כל דהוא נפש: **שואר** חייב. האחרון: **ובערה** הרע. והרי לראוה רוצח: **שלא** בפני ב"ד. ואתה צא לחייבו על פי עדים פטור דאין עדות עדות דהויא עדות שאי אתה יכול להזימה לקיים צה דין הומה שאס הוזמו אין נהרגין דגזרלא קטילא צעו למיקטל: **אם** הטריפה. אדם טריפה ורצו חזירו צמסכז וכו': חייב. דהא איכא הנאה: **נמאן** דמשמע **מס**. רוצע את המת: **והא** אית ליה הנאה. אבל רוצע את המת ליכא הנאה שעבר חמיומו ונחלחותו ונלטין: **עדי** טריפה. שכן עלמין טריפה: **שהוזמו** נהרגין. דכתיב ובערת הרע מקרבך: **לפי** שאינן **בזומיין** וזומיין. דאין וזומיין וזומיין. אותם שהיוזמו ואמרו להם בזהותה שעה עמנו הייתם אם היו צאין שנים אחרים וזומיין אותם לומר היאך אתם זומיין את אלו והרי אתם עמנו הייתם בנפיקס פלוני אין הוזמנין שנמאלו עכשיו וזומיין נהרגין משום דגזרלא קטילא צעי למיקטל הלכך כי לא אחזמו נמי לא מקטלי הנך טריפה אפומיירו דהוא ליה עדות שאי אתה יכול להזימה ולא מקטלי. ולרבא כיון דעדות זומיין חדוש הוא אע"ג דהוי עדות שאי אתה יכול להזימה מקטלי: **וזומיין** וזומיין. הוזמנין את הראשונים כשהן נעשו וזומיין הוו להו וזומיין של וזומיין של קמאי. כל עדות זומס קרו וזומיין של דיון כדאמרין וזומיין צת כהן צאלו הן הנחנקין (לקמן דף סד:): **וגם** צעלין יומת. כלו' כמיתת צעלים (בסנהדרין דף ג.) כך מיתת השור. ולהא מילתא נמי מקשינן להו דכיון דאילו קטיל מריה שלא צב"ד לא מקטיל על פי

עדים כדאמרין לעיל שור נמי לא מקטיל: **כיון** דאילו הוו צעלים. טריפה דכוחיה לא הוי מקטיל שור טריפה נמי לא מקטיל דהא למיתת צעלים הוקש: **שיסה**. גירה: **השיך**. שאח הנחש והוליכו והשיך הנחש צצשרו: **צין** שיניו עומד. והרי הוא כחוקע סקין צצטנו דלאו גרמא הוא שהרי כלי משחיתו צידו: **מכיש** בסייף. כדן רוצח: **מעצמו** מקיא. צנשיכו ונכשהיכו זה עדיין אין צו כדי להמית לפיכך גרמא צעלמא הוא אף על פי שידע שסופו להקיא מיהו לאו מכחו מיתת: **לפיכך** נחש צצקילה. כדן שור שהרג שהמית דכל בהמה וחיה כשור הן ⁽¹⁰⁾ אלא שדבר הכמוז צהו: **מתני'** ואמדרו למיתה. בית דין. אכל אמדרו תחילה לחיים אפילו לרבנן פטור דלקמן [ע"כ]: **והיקל** ממה שהיה. וחזרו ואמדרו לחיים: **שרגלים** לדבר. שלא מת מחמת מכה זו שהרי היקל:

(א) צ"ק י: טו. (ב) ס"א ל"ג. (ג) לעיל מהל' צ"ק עה: (ד) צ"ק כג: (ה) נמלה זו לא נמלה צעירין ואילו צ"ל משך ושיין צעירין עין ארס: (ו) וצ"ל והמשך: (ז) נמיר סה: (ח) כחיות לג: [ומספיקה צ"ק פ"ט: (ט) צ"ק מד: (י) כדלמא צקדושין עה: (יא) וועי' חוק' מדה כג: ד"ה אחר ומספיקה מנחת נח: ד"ה ואילו דלמדי וכו' צלריכות].

תורה אור השלם

1. ואיש כי יכה כל נפש אדם מות יומת:
2. והקריב ההוא או חלום הקולום ההוא יומת כי דבר קרה על יד אלהים המוציא אתכם מארץ מצרים והפךר מבית עבריים להדיחן מן הדרך אשר צוה יי אלהיהם ללכת בה ובערת הרע מקרבך: דברים יג ו
3. ואם שור נקח הוא מתמל שלשם והודיע בבגליו ואלא ישקרו והמית איש או אשה השור יסקל וגם בעליו יומת: שמות כא כט
4. אם יקום והתהלך בחוץ על משענתו ונקח המפקד רק שבתו יתן ורפא ורפא: שמות כא יט

מוסף רש"י

הכחו עשרה בני אדם כרי פטורין. שאין ידוע על ידו מי נהרג (ב"ק י:) דענין ציהס כל נפש אדם. כל הנפש, ואין כאן מכה כל הנפש ופטורים מיתה (שם כו.) וכל עדות שאי אתה יכול להזימה לא שמה עדות. דרשמנא אמר (צריס יט) ודברו השופטים הטע והנה עד שקר העד וגו' ועשיה לו כאשר זמם לעשות וגו' עדות שאתה יכול לקיים כה מורה הומה הויא עדות ואי לא לא (פסחים יב.) ובעיני עיניו הוא (בין שיניו הוא עומד. וכל סומת הנחש ילך הארס (ב"ק כב.) לפיכך מכיש בסייף. דהוא ליה כאלו הכנו צסיף, שהורג ממש הוא ולא גורס (שם). נחש בסקילה. כדן שור הורג אלס דכתיב השור יסקל (שם). שרגלים לדבר. שלא מחמת הכאה. הוילי ומתחלה היקל ממנה שהיה (נדר סה.).